

PAiLiN

MAO ZEDONG

毛泽东

คนสร้างชาติ... “เหมา เจ๋อตง”

(คนสร้างชาติ) การก่อกำเนิดประเทศจีนที่ยิ่งใหญ่ในเอเชีย
เริ่มจากคนเพียงไม่กี่คน และเขาคนนี้ก็เป็นหนึ่งในนั้น

บุญชัย ใจเย็น

คนสร้างชาติ...“เหมา เจ๋อ ตง”

บุญชัย ใจเย็น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

บุญชัย ใจเย็น

คนสร้างชาติ...“เหมา เจ๋อ ตง”.- กรุงเทพฯ : ปราชญ์, 2555.

192 หน้า

1. เหมา เจ๋อ ตง, 2436-2519. 2 จีน--ประวัติศาสตร์. 3. จีน--การเมืองและการปกครอง.

I. ชื่อเรื่อง.

923.151

ISBN : 978-616-7521-69-5

จัดพิมพ์โดย

ปราชญ์ ปราชญ์ สำนักพิมพ์

บริษัท เพชรประกาย จำกัด

8 อาคารเพชรประกาย ถนนรามอินทรา

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2917 9955 # 204 โทรสาร 0 2917 9572

พิมพ์ที่

บริษัท คอนเซ็ปท์พรีนซ์ จำกัด

42 ซอยจันทน์ 43 แยก 3 ถนนจันทน์

แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท อมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์ จำกัด

108 หมู่ที่ 2 ถนนบางกรวย-จตุรพักตรพิมาน

ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี 11130

โทรศัพท์ 0 2423 9999 โทรสาร 0 2449 9561-3

Homepage : <http://www.naiin.com>

ราคา 155 บาท

A black and white photograph showing a person's hands writing on a document at a desk. The person is wearing a dark jacket. In the background, there is a bookshelf filled with books. The text is overlaid in the center of the image.

"พลังปฏิวัติแบ่งบาน
ออกมาจากปากกระบอกปืน"

บทนำพิเศษ
ชีวิต
เหมา เจ๋อ ตง

ในวาระครบรอบ 60 ปี แห่งการสถาปนา
สาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2009 เมื่อพูดถึง
ถึงการสถาปนาประเทศจีน ก็ต้องกล่าวถึง
บุคคล ซึ่งเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญของการ
เปลี่ยนแปลงครั้งนี้ คือ ท่านประธานเหมา หรือ
ที่เราเรียกว่า *ประธานาธิบดีเหมา เจ๋อ ตง*

ถนนสร้างชาติ... "เหมา เจ๋อ ตง"

ผู้ประกาศก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.1949

เหมา เจ๋อตง เป็นผู้ก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นในปี ค.ศ.1921 และเป็นแกนนำประท้วงหยุดงานของคนงานเหมืองแร่ ที่อันหยวน เหมาเขียนหนังสือไว้เรื่องหนึ่งว่า

"พลังปฏิวัติ แบ่งบานออกมาจาก ปากกระบอกปืน"

เหมาก่อตั้งกองทัพแดง ที่มีกรรมกรและชาวนา ตามด้วยกองทัพปลดแอกประชาชน ปฏิบัติการปาล้อมเมือง ที่มีชัยเหนือเจียง ไค เช็ก

ย้อนประวัติประธานเหมา เกิดเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม ปี ค.ศ. 1893 ในครอบครัวชาวนา โดยอาศัยอยู่ในเขตชนบทเสาชัน อำเภอยางอัน มณฑลหูหนาน เมื่ออายุได้ 8 ขวบ ได้เข้าเรียนโรงเรียนประถมในหมู่บ้าน จำเรียนหลักคำสอนลัทธิขงจื้อ ปลุกฝังความคิดตามจารีตโบราณ

ปี 1913 ท่านเหมา สอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูหูหนาน เป็นนักศึกษาที่ขยันเรียน ขณะเดียวกันก็สนใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคม และ

ได้เข้าร่วมในการต่อสู้การคัดค้านหยวนซี๋อช่าย หรือประธานาธิบดีเผด็จการสมัยนั้น และเริ่มได้รับอิทธิพลทางความคิดลัทธิมาร์ก เวลาว่างเหมาจะเขียนบทความลงในหนังสือของวิทยาลัยครู

โดยใช้นามแฝงว่า “แฮ่อซือปาวาเซิง” หรือ “นายอีสิบแปดขีด” ตามชื่อของท่านเหมา ที่เมื่อเขียนเป็นภาษาจีนแบบตัวเต็มรุ่นเก่า จะมีทั้งหมด 28 ขีด

งานเขียนก็มักวิพากษ์วิจารณ์การปกครองของราชสำนักชิง ซึ่งเป็นชาวแมนจูซะส่วนใหญ่

ในปี 1920 ท่านเหมาเป็นครูสอนที่โรงเรียน และเปิดโรงเรียนกลางคืนสอนเยาวชนที่ด้อยโอกาส ทำให้เป็นที่จับตาของสายลับรัฐบาล แต่นั่นก็ไม่ส่งผลกระทบอะไรเลยแม้แต่หน่อย

เพราะในที่สุดท่านเหมา สามารถรวมพลได้ก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นมา เหมาได้เข้าร่วมการประชุมกับผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์ทั่วประเทศครั้งที่ 1 ที่เซี่ยงไฮ้ เหมาทำหน้าที่เป็นเลขาธิการและกรรมการพรรคเซตุนูหนั้น นำการเคลื่อนไหวในกลุ่มกรรมกร และชาวนา เหมาได้เสนอแนวทาง

"ยืนหยัดการนำของชนชั้นกรรมาชีพต่อการปฏิวัติประชาธิปไตย โดยอาศัยพันธมิตร กรรมกร ชาวนาเป็นพื้นฐาน"

เหมามีความเชื่อมั่นอย่างสูงกับแนวทางการปฏิวัติของชาวนา โดยประกาศว่า การปฏิวัติของจีน ต้องอาศัยชนชั้นชาวนา แทนที่จะเป็นชนชั้นกรรมาชีพ ดังที่กล่าวไว้ในลัทธิมาร์ก-เลนิน

ต่อมาได้จับมือกับนายพลจูเต๋อ ซึ่งเป็นผู้นำกำลังทหารในขณะนั้น ได้นำกองกำลังชาวนาทั้งหมดเข้าร่วมเป็นกองกำลังจเรยุทธ์ ในฤดูหนาวปี 1927-1928 สามารถรวบรวมกำลังพลผสมระหว่างชาวนาและกรรมกรถึง 10,000 คน

ปลายปี 1931 ท่านเหมาประกาศจัดตั้ง

ประเทศสาธารณรัฐจีน-โซเวียต หรือ The Chinese Soviet Republic ใน
เจียงซี โดยท่านเหมาเป็นประธาน แต่ตอนต้นปี 1930 คณะกรรมการกลาง
ยังคงต่อต้านนโยบายและการทหาร ที่ใช้กองกำลังชาวนา และทาง
ฝ่ายเจียงไคเช็ค ก็รณรงค์กวาดล้างกองทัพแดงให้สิ้นซาก

ดังนั้นในช่วงปี 1930-1933 ท่านเหมาและนายพลจูเต๋อ ได้นำกองทัพ
แดง ด้านการล้อมปราบครั้งใหญ่ 4 ครั้งด้วยความสำเร็จ แต่ฝ่ายแพ้ก
ล้อมปราบครั้งที่ 5 จึงต้องทิ้งฐานที่มั่น นำกองกำลังประมาณ 100,000 คน
เดินทางไกล 25,000 ลี้ หรือประมาณ 12,500 กิโลเมตร ไปทางเหนือ

ซึ่งใช้เวลาทั้งหมด 3 ปี ช่วงปี 1937-1945 ท่านเหมา นำพรรคกองทัพ
และประชาชน ทำสงครามประชาชนต่อต้านญี่ปุ่นด้วยยุทธวิธี

"สงครามยึกเยื่อ" จนได้ชัยชนะ

ในปี 1943 ท่านเหมาได้รับเลือกให้เป็น ประธานคณะกรรมการกลาง
พรรคคอมมิวนิสต์และได้ดำรงตำแหน่งนี้ต่อเนื่องทุกสมัย จนถึงแก่อสัญกรรม

ปี 1946-1948 ท่านเหมา ได้นำกองทัพปลดแอกและประชาชนจีน ทำ
สงครามทำลายการรุกรานของฝ่ายเจียง ไค เช็ค โดยเป็นผู้บัญชาการสู้รบ
ในยุทธการใหญ่ 3 ครั้งและได้รับชัยชนะขั้นเด็ดขาด จนสามารถยึดอำนาจ
รัฐได้ทั่วประเทศ หลังได้รับชัยชนะแล้ว

หลังการตั้งประเทศจีนใหม่ ประธานเหมาได้นำพรรคและประชาชน
ปรับปรุงปฏิรูปด้านต่างๆ อาทิ การปฏิรูปที่ดิน ฟันฟูเศรษฐกิจของประชาชาติ
ปรับปรุงเรื่องอุตสาหกรรมและวิสาหกิจสำคัญเป็นแบบสังคมนิยม ขณะ
เดียวกัน ก็ต้องรับมือกับการคุกคามจากต่างประเทศควบคู่ไปด้วย

ปี 1966 เนื่องจาก การประเมินสถานการณ์การต่อสู้ทางชนชั้นภายใน ประเทศผิดพลาด

ท่านเหมาได้ทำการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่งต่อมาถูกกลุ่มหลินเปียวและ กลุ่มเจียงชิงเข้าควบคุม จนทำให้การเคลื่อนไหวขยายวงกว้างเกินที่จะ ควบคุมได้ สร้างความเสียหายแก่ประเทศและประชาชน อย่างไรก็ตามใน ระหว่างนั้น ท่านเหมาก็ได้มองเห็นความผิดพลาด และพยายามยับยั้งความ เสียหาย แต่ก็ไม่เป็นผล การปฏิวัติวัฒนธรรมกินเวลาถึง 10 ปี

ภายหลังการถึงแก่กรรม 5 ปี พรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้ทำการประเมิน ผลงานและความผิดพลาดของเหมาอย่างรอบด้าน และได้ข้อสรุปว่า

แม้ในบั้นปลายชีวิตของเหมา จะได้ทำความผิดพลาดที่ร้ายแรง ใน เหตุการณ์เคลื่อนไหวปฏิวัติวัฒนธรรม แต่ถ้าเทียบกับผลงานที่ยิ่งใหญ่และ ยาวนานที่ประธานเหมา ได้สร้างให้แก่แผ่นดินและประชาชนจีน

คุณความดีของประธานเหมา ก็มีมากกว่าความผิดพลาด ประธาน เหมา เจ๋อ ตง ยังคงเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ และเป็นที่เคารพรักของประชาชนจีน ซึ่งสะท้อนได้จาก เมื่อครบรอบวันเกิดหรือวันตาย จะมีการจัดกิจกรรมรำลึก ถึงอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังมีรูป และรูปปั้นปรากฏอยู่ทุกมุมเมือง รวมทั้งในธนบัตรของสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย

**เหตุที่ใช้ชื่อที่เป็นทางการว่า เหมา เจ๋อ ตง
ก็เพราะว่า บ้านเกิดของท่านเหมา อยู่ทางทิศตะวันออก
มีหนองน้ำใหญ่อยู่หน้าบ้าน
หนองน้ำในภาษาจีนคือ "เจ๋อ" ตะวันออกคือ "ตง"
เมื่อรวมกับแซ่แล้ว จึงมีชื่อว่า "เหมา เจ๋อ ตง"
แต่เรามักจะเรียกกันติดปากว่า "มา เซ่ ตุง"**

อีกเสี้ยวชีวิต
ของเหมา เจ๋อตง

เหมา เจ๋อตง ถือกำเนิด
ในยุคที่สังคมศักดินาของ
จีนกำลังตกต่ำ เป็นยุค
ที่ดินแดนปิดภูมิถูกและ
เสื่อม ถูกกลืนกินอย่าง
ย่ำแย่จากมหาอำนาจ
ทั่วโลก เมื่อเหมาลืมหาดู
โลกได้ไม่กี่เดือน

จีนกับแพ้จักรพรรดิญี่ปุ่นยับเยิน ในสงครามเจียอู่ ต้องทำสัญญา
หม่ากวนอันอัปยศ ยกได้หัววันและเกาะแก่งต่างๆ บริเวณนั้นให้ญี่ปุ่น ช้ำยัง
ต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามก่อนหม่าซดใช้ไปด้วย และอีกหลายปี

วัยเด็กและวัยรุ่นของเหมา เจ๋อตง ดำรงชีวิตตามประสาเด็กชาวนา
อยู่ในท้องถิ่นที่ราบหุบเขาระหว่างอำเภอเซียงถานกับเซียงเซียงในมณฑล
หูหนาน "ไม่รู้เรื่องราวอื่นใดนอกจากการทำไร่ไถนา เขาก็เหมือนลูกชาวนา
ทั่วไป วันหนึ่งๆ ก็ตัดหญ้า เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว ควาย ตัดฟืน ไม้ข้าว ตำข้าว
ปลูกผัก ชนไปตามประสาเด็ก ถูกพ่อเขียนตืออยู่เสมอ

นอกจากนี้ เหมายังได้พิมพ์เบี้ยหย่อยโตงเตง อยู่ทางท้ายทยตามแบบของราชวงศ์ชิง ปากก็ท่องบ่นแต่หนังสือที่ถูกบังคับให้เรียนให้ท่องเช่น “**คัมภีร์อักษรสามตัว**” “**คัมภีร์ หลุนหยี่**” ของขงจื้อ และ **คัมภีร์เมิ่งจื้อ** ตำราเรียนเก่าคร่ำคร่าของปราชญ์สมัยโบราณให้ชื่นใจ

ครอบครัวเหมา เจ๋อ ตง ไม่ใช่ครอบครัวที่มียศถาบรรดาศักดิ์อะไร ไม่มีเลือดสีน้ำเงิน โคตรเหง้าก็เป็นชาวนาธรรมดาสามัญในถิ่นกันดารห่างไกลจากความเจริญ ในความทรงจำของเหมา เจ๋อ ตง วัยเด็ก เขาต้องจุดตะเกียงน้ำมันด้วยหินเหล็กไฟ ได้ยินเสียงก็กระตุกทอดผ้า เสียงกระสอวสั่นไปมา เขกเช่นเมื่อร้อยพันปีก่อนชั่วนาตาปี ไม่เคยเว้นว่าง

หน้าบ้านของท่านเหมามีหนองน้ำ ท่านเหมาลงไปเล่นน้ำดำหัว สนุกสนานไปตามประสา ส่วนพ่อก็เอาแต่ป่นคำว่า

**“กินไม่จน ใช้ไม่จน
แต่ใช้ไม่คิด ก็จนไปตลอดชาติ”**

สิ่งที่เหมา เจ๋อ ตง มีความประทับใจในวัยเด็กอย่างลึกซึ้งคือ

พริกแดงที่ร้อยเป็นพวง แขนงหย่อยยาวอยู่บนซี่ มั่นแขวนอยู่อย่างนั้น จนจำไม่ได้แล้วว่า มันอยู่ที่นั่นมานานเท่าใดแล้ว

เมื่อเหมา เจ๋อตง มีอายุได้ 8 ขวบ ก็เข้าเรียนในโรงเรียนสอนหนังสือโบราณเอกชนในหมู่บ้าน เขาเรียนอยู่ 5 ปี เริ่มจากคัมภีร์อักษรสามตัว ต่อด้วยคัมภีร์หลุนอี้ เมิ่งจื่อ คัมภีร์ซือจิง เป็นลำดับ

ความจำของท่านเหมาดีมาก หนังสือที่ผ่านตาเหมาไปแล้ว ก็แทบจะไม่มีวันลืม

ความทรงจำอันแม่นยำแบบนี้ ถึงวัยชราก็ยังมิได้เสื่อมถอย ในการโต้แย้ง การโต้ว่าที่ การปาฐกถา การสนทนา เหมาสามารถจะหยิบยกเอาสำนวนโบราณออกมาเปรียบเทียบได้ทุกขณะ และยังสามารถอธิบายความหมายของมันได้ไม่ผิดเพี้ยน ทำให้ถ้อยคำของเหมา มีน้ำหนัก น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ความคิดของเหมาจับใจ อาจารย์ออกหัวข้อให้เหมาเขียนเป็นบทความ เหมา ก็มักจะเป็นคนส่งต้นฉบับให้อาจารย์ก่อนเพื่อนเสมอ และเนื่องจากเหมา ยืนยันเปิด “พจนานุกรมคังซี” บทเรียนที่อาจารย์ยังไม่ทันสอน เหมา ก็เข้าใจและรู้ความหมายทั้งหมดแล้ว อาจารย์เห็นแววฉลาดของเหมา

จึงตั้งชื่อเล่นเรียกเหมาว่า “ผู้ช่วยประหยัดเวลา”

ต่อมาเหมา เจ๋อตง ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนประถมตงชานในอำเภอเซียงเซียง แต่กว่าจะได้เรียนก็ยากเอาการอยู่ เหตุบิดาไม่อนุญาต เพราะต้องใช้เงินมาก เหมา ลุจง ญาติผู้ใหญ่คนหนึ่ง เห็นแววในตัวของเหมา เจ๋อตง จึงพยายามอธิบายผลดีของการเรียนต่อและรับรองว่า

เหมา เจ๋อตง ได้ไปเรียนที่โรงเรียนแบบใหม่แล้ว จะทำให้ครอบครัวเงยหน้าอ้าปากได้อย่างแน่นอน บิดาจึงยอมใจอ่อน

ภายหลัง เหมา ชุ่นเซิง ผู้เป็นบิดา หวังให้บุตรชายรับช่วงกิจการของครอบครัวสืบไป เป็นชาวนาที่พอมืออันจะกิน หรือพ่อค้าที่พอเลี้ยงครอบครัวได้ให้ได้อย่างสบายๆ ได้เท่านั้น เรียนหนังสือมากไปก็ไร้ประโยชน์ ฉะนั้นพอเหมา เจ๋อตง อายุได้ 13 ปี บิดาก็ให้เลิกเรียน

เหมาเริ่มเข้าร่วมการใช้แรงงานทำไร่ไถนา อย่างเดียวกับพวกผู้ใหญ่ หลังจากการใช้แรงงานประจำวันแล้ว เหมา เจ๋อ ตง ก็หาหนังสืออ่าน เหมือนคนตายอดตายอยาก บิดาไม่ชอบให้ลูกชายอ่านหนังสือ เพราะต้อง จุกตะเกียงเปลืองน้ำมัน

เหมา เจ๋อ ตง จึงจำต้องใช้ผ้าห่ม ปิดหน้าต่างไว้ มิให้แสงไฟลอดออกไปให้เห็นนอกบ้าน ต่อมาเมื่อเหมาอายุได้ 16 ปี บิดาได้ส่งเหมาไปเป็น ลูกศิษย์ฝึกหัดที่ร้านขายข้าวแห่งหนึ่งในอำเภอเชียงถาน แต่เหมา เจ๋อ ตง ยืนยันจะไปเข้าเรียนที่โรงเรียนตงชาน ในอำเภอเชียงตุงอย่างเด็ดเดี่ยว

ในการประลองเจตนาธรรมกันคราวนี้ เรียกได้ว่าเป็นจุดหักเหครั้ง แรกสุดในชีวิตของเหมา เจ๋อ ตง ใน 16 ปี แรกแห่งชีวิตเหมา

เหมาได้ใช้ยุทธวิธีรบโอบล้อมกวานเป็นครั้งแรก โดยการออกไปวิ่งเดิน ขอร้องพวกผู้ใหญ่ในตระกูล โดยเฉพาะเหมาลู่จิง ซึ่งเคยเป็นอาจารย์สอน เหมามาก่อน ให้ช่วยกันเกลี้ยกล่อมบิดาตน หลังจากการประลองกันหลายยก

บิดาก็อ่อนข้อในที่สุด ในความดีใจ เหมาเจ๋อตง

เขียนกลอนเลียนแบบนักเขียนญี่ปุ่นคนหนึ่งชื่อ ทาคาโมริ เซอิซาน ไว้ ให้บิดาว่า

**"ลูกคักสินใจไปต่างถิ่น ไม่มีชื่อเสียงจะไม่กลับ ผังกระดูกโย
ต้องไว้ที่บ้านเกิด ชีวิตคนใช้จะไร้ภูเขาเขียว"**

เหมา เจ๋อ ตง เรียนอยู่โรงเรียนประถมตงชานได้เพียงเทอมเดียว ครูใหญ่และครูคนอื่น มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ระดับความรู้ของเหมา เจ๋อ ตง สูงถึงระดับมัธยมแล้วจึงมีหนังสือแนะนำให้เหมาไปสอบเข้าโรงเรียนมัธยม เมื่อเขาไปถึงเมืองฉางซา ก็สอบได้ เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมเชียงตุง ประจำฉางซา ซึ่งเป็นเมืองเอกของมณฑลหูหนาน

เมื่อเทียบกับความก้นดาร์ของเสาชานแล้ว มันเจริญกว่าราวฟ้ากับดิน มีโรงงานพันคว้นโขมง รถไฟเปิดหวูดดังลั่นเสียงแสบแก้วหู เรือใหญ่เรือเล็กแล่นสวนกันไปมา ความอึกทึกจอแจของฉางซา ทำให้เหมา เจ๋อ ตง ตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่ง และในเมืองนี้เอง ที่เหมาได้พบเห็นหนังสือพิมพ์ และเกิดความผูกพันกับมันนับแต่นั้นมา เหมา เจ๋อ ตง เรียนหนังสือไปก็สนใจสถานการณ์บ้านเมือง

ด้วยวัย 17 เป็นวัยคึกคะนอง พอทราบเหตุเกี่ยวกับเหตุบ้านการเมือง จึงเข้าไปฝึกเป็นทหารเพื่อไปร่วมรบกู้ชาติ แต่ก็ไม่ทันที่จะได้รบเอาแต่ฝึก รัฐบาลก็มีแต่พังพินาศไปเร็วมาก เหมา เจ๋อ ตง คิดว่าการปฏิวัติสิ้นสุดลงแล้ว จึงลาออกจากทหารกลับไปเรียนหนังสือตามเดิม ต่อมาได้สอบเข้าโรงเรียนฝึกหัดครูที่ 4 ของมณฑลหูหนาน ภายหลังโรงเรียนนี้ยุบไปรวมอยู่กับโรงเรียนฝึกหัดครูที่ 1 เหมา ก็กลายเป็นนักเรียนของโรงเรียนใหม่นี้

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนระดับมัธยม ระดับการศึกษาสูงสุดของเหมา เจ๋อ ตง ก็ได้ไปจากที่นี่ แต่มาตรฐานของโรงเรียนนี้สูงมาก เป็นระบบการศึกษา 5 ปี เนื้อหาและความเรียกร้องในการศึกษาไม่สู้จะแตกต่างกับระดับอุดมศึกษามากนัก และระดับการฝึกครูก็เข้มงวด บรรดาอาจารย์ในโรงเรียนไม่ใช่อาจารย์อย่างสุกเอาเผากิน การศึกษาของเหมา เจ๋อ ตง ใน 5 ปีนี้ นับว่ามีความสำคัญต่อเหมาพอสมควร

นอกจากการค้นคว้าศึกษาตำราเรียนแล้ว เหมายังมีความร่ำร้อนในการศึกษาจากหนังสือที่ “ไม่มีตัวอักษร” อีกต่างหาก หนังสือที่ไม่มีตัวอักษรนี้ก็คือ การปฏิบัติทางสังคม วิธีอ่านหนังสือที่ไม่มีตัวอักษรของเหมา ก็น่าประหลาด พวกปัญญาชนที่ตกอับสมัยเก่า มักจะให้การรับจ้างเขียนจดหมายหรือเขียนป้ายโคลงคู่ติดหน้าบ้านเพื่อเลี้ยงชีพ และขนานนามวิธี خوان ที่แปลงโฉมเช่นนี้ว่า

“การศึกษาสัญจร”

เหมาะขอใช้แบบวิธีนี้ เช่น ไปสังเกตการณ์และสำรวจผู้คนชั้นต่ำสุดของสังคม และมีหลายครั้งที่เขาก็เคยไปเป็น “ขอทานแปลงใจม” แบบนี้

เหมา เจ๋อ ตง ในวัยเรียน โดยปกติแล้วเป็นคนเงียบไม่ค่อยพูด เวลาพูดก็ไปตามธรรมชาติ เดินเหินหนักแน่น นอบน้อมถ่อมตน กริยาท่าทางก็เป็นเช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไป แต่ถ้าไปมาหาสู่กับเหมาنانๆ ก็จะเกิดความรู้สึกว่า ความคิดความอ่านของเหมากว้างไกล ความสนใจไม่ไ่ต่ำ พูดจาเป็นหลักเป็นฐาน

ความประพฤติเปิดเผยตรงไปตรงมา ระหว่างที่เรียนที่นี้ เหมาก็เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งสมาคมเพื่อนนักเรียนขึ้นมาแล้ว ลูกสาวนาเสาชานคนนี้ พอเริ่มต้นก็แสดงให้เห็นความสามารถในการจัดตั้งเป็นพิเศษ ที่ไหนมีมวลชน ที่นั่นเหมา เจ๋อ ตง ก็มักจะกลายเป็นหัวหน้าคนสำคัญ

เพราะเหมาที่มีวิธีการมากมาย ความเห็นที่ดี การแก้ไขปัญหาก็มีอะไรที่พิเศษเป็นผลยิ่งกว่าคนอื่น การวินิจฉัย และการคาดคะเนต่อเหตุการณ์ความเป็นไปก็มักถูกต้องแม่นยำ ยังมีพลังแห่งความใฝ่ฝันที่น่าเชื่อถือจนเป็นที่เห็นชอบ

หลังจากจบการศึกษาที่โรงเรียนฝึกหัดครูที่ 1 นี้แล้ว พวกเพื่อนนักเรียนต่างก็วิ่งหางานทำกันเป็นเจ้าละหวั่น แต่เหมา เจ๋อ ตง กลับเกิดความคิดที่จะทดสอบชีวิตอีกแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า “ชีวิตใหม่” ที่แร้นแค้นยากลำบากก็คือทุกคนขึ้นเขาไปอยู่บนเขาเย่ลูซาน กิ่งท่านา กิ่งเจียน ไปเก็บฝืนตามที่แตกต่างกันไปหาบน้ำที่อยู่ห่างไกลจากที่พัก ใช้ถ้วยปากอ้าผสมข้าวหุงกิน กินวันละมือ

หลังจากนั้น ก็ทบทวนเรียนหนังสือกัน อภิปรายสถานการณ์ตั้งแต่เรื่องของจีนไปจนถึงเรื่องของโลก ความคิดนี้เป็นความคิดเพื่อที่จะแก้ไขสังคมใหม่ ต่อมาเหมา เจ๋อตง เห็นว่า พวกเขาไม่ควรจับกลุ่มสู้กันอยู่ แต่ที่นี้ทางที่ดีที่สุดคือมีใครคนหนึ่งหรือหลายคน รับผิดชอบไปบุกเบิกที่หนึ่งๆ ทุกหนทุกแห่งควรจะมีค่ายในทุกที่

เหมา เจ๋อตง ได้ส่งสหายของเขา ไปศึกษาอย่างต่างแดนคือไคซีไกลโฟ้น แต่ตัวเองกลับไปกม่ออ๋าลามองดูพวกเพื่อนๆ จากไปที่ทำเรื่องด้วยความตื่นตัน ภายหลังเหมาได้ไปเป็นพนักงานของหอสมุดมหาวิทยาลัยเป่ย์ผิง ทำให้เหมาได้ใช้โอกาสนี้ หมั่นศึกษาประวัติศาสตร์จีนและเรื่องราวต่างๆ มากขึ้น

เหมาได้ไปเป็นครูสอนประวัติศาสตร์ ที่โรงเรียนประถมชิวเย่ในฉางซา เพื่อเผยแพร่สิ่งต่างๆ ให้กับเยาวชน อีกนัยหนึ่งเพื่อเป็นการบ่มตัวก่อการเคลื่อนไหวรักชาติขึ้นแก่นักเรียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนต่างๆ ในเป่ย์ผิงไปด้วย

● ชีวิตการแต่งงานและครอบครัว

เหมา เจ๋อตง ได้พบกับภรรยาคนแรก นามว่า “หยาง ไคซู่ยฺ” นางเป็นบุตรสาวของอาจารย์หยาง ซางจื้อ อาจารย์เอกของเหมา เจ๋อตง ในวิทยาลัยครูที่ 1 ที่เหมา เจ๋อตง ให้ความเคารพรักเป็นอย่างสูง ทั้งคู่สานสัมพันธ์กันมาเป็นเวลานานหลายปี บ่มรักกันจนสูงส่งอมบวกกับความแนบแน่นในความรักชาติของทั้งสองที่ช่วยกันมา ในฤดูหนาวของปี 1920 นั่นเอง

คนสร้างชาติ... "เหมา เจ๋อตง"

ทั้งคู่จึงตกลงใจ
ที่จะร่วมชีวิตเป็นหนึ่ง
อันเดียวกัน ตั้งหลักปัก
ฐานอยู่ที่บ้านเลขที่ 22

ตำบลชิงสุยถึง ชานเมืองฉางซา หลังจากสมรสแล้ว
หยาง ไคสุ่ย ก็อุทิศตนให้กับการเคลื่อนไหวปฏิวัติ
ภายใต้การนำของเหมา เจ๋อ ตง

เมื่อปี 1922 หยาง ไคสุ่ยให้กำเนิดบุตรชาย
ชื่อว่า “เหมา อันอิง” ทั้งคู่ชอบหิ้วลูกน้อยไปทำงาน
ด้วยเสมอ แม้จะต้องเสี่ยงอันตรายแค่ไหนก็ตาม

ต่อมาปี 1923 หยาง ไคสุ่ย ก็คลอดลูกคนที่
สอง ชื่อว่า “เหมา อันซิง” และบุตรคนที่ 3 ในปี 1927

ชีวิตครอบครัวของเหมาอันนั้นไม่สวยงามอย่าง
ที่คาดไว้ เพราะว่าเหมานั้นต้องเดินทางไกลออก
จากบ้าน ไปเพื่อปลดปล่อยความทุกข์ของประชา
ชาวจีน ทำให้ทั้งคู่ต้องพรากจากกันหลายต่อหลาย
ครั้ง

จนเมื่อปี 1927 เป็นการพรากจากกันชั่วชีวิต
เธอต้องสังเวยชีวิตเมื่อปี 1930 ด้วยการประหาร
หลังจากที่เธอโดนจับกุมขัง ด้วยอำนาจของพวก
ก๊ก มิน ตั๋ง

ต่อมาหลังจากที่ภรรยาสิ้นชีวิตลง บุตรชาย
ทั้ง 3 คน ได้รับการช่วยเหลือให้ออกจากการคุม

“ใครใช้ให้มันมา
เป็นลูกเหมา เจ๋อ ตง
ถ้ามันไม่ไป ใครยัง
จะไปกันอีก”

ซึ่งให้ไปอยู่เชียงใหม่ ได้เล่าเรียนหนังสือ เวลาผ่านไปหลายเดือน องค์การ
พรรคคอมมิวนิสต์ ถูกเจียงไคเช็คทำลาย ทำให้เหมา เจ๋อ ตง ต้องสูญเสีย
บุตรชายคนเล็กไปด้วยวัยเพียง 4 ขวบ จากพวกก็ก่อกบฏขึ้น

เหมา เจ๋อ ตง ต้องสูญเสียภรรยาสุดรักและคู่คิดการปฏิวัติไป ด้วย
ความสูญเสียของเหมา ยังตามมาอีกมากมาย เหมา เจ๋อ ตง ส่งลูกชาย เหมา
อันอิงคนนี้ ไปเข้าร่วมการรบเพื่อ “ต่อต้านอเมริกาช่วยเหลือเกาหลี”

มีสหหลายหลายคนคัดค้านยับยั้ง อ้างเหตุว่า งานที่อันอิงทำอยู่ก็สำคัญ
ทั้งในวัยเด็กหลังจากที่แม่เสียสละชีวิตไปแล้ว ก็ระแหร่ร้อน ถูกศัตรูตาม
รังควาน จนต้องไปเป็นขอทานนานนับหลายปี

เวลานี้ก็ขอขอชีวิตในวัยเด็กแก่เขาบ้าง เหมา เจ๋อ ตง ปฏิเสธเสียง
แข็ง “ใครจะให้มันมาเป็นลูกเหมา เจ๋อ ตง ถ้ามันไม่ไป ใครยังจะไป
กันอีก” เหตุนี้เองทำให้เหมาต้องสูญเสียลูกชายในสงครามเกาหลี นั่นเอง

หลังจากนั้น เขาก็มุ่งหน้าต่อสู้เพื่อประชาชนจีนต่อไป

อีกด้านชีวิต ของ เหมา เจ๋อ ตง .

เรื่องราวในวัยเด็กของเหมา ก็มีเรื่องมันๆ สนุกๆ เหมือนกับเด็กทั่วไป
มีบ้างที่ถูกพ่อตี หนีออกจากบ้าน หรือแม้แต่วิวรรณกวนใจครู

เหมาเป็นเด็กที่รักการอ่านมาก เขาเริ่มอ่านวรรณคดีคลาสสิกที่มีชื่อ
ของจีน เช่น สามก๊ก สุนัขจิ้งจอก (“วีรบุรุษเขาเหลียงซัน” วรรณกรรมหนึ่งที่คนไทย
รู้จักดีเรื่อง “บู๊ซังปราบเสียด”) และไซอิ๋ว ตั้งแต่อายุ 12 ปี เหมาสอแววจลาต
มาตั้งแต่วัยเด็ก และออกจะซุกซนมาก ขนาดครูที่พ่อจ้างมาสอนที่บ้านยัง
รับมือไม่ไหว

มีเรื่องเล่าว่า วันหนึ่งครูออกไปธุระข้างนอก เหมาซึ่งชอบว่ายน้ำมาก นึกสนุกขึ้นมา จึงชวนเพื่อนนักเรียนไปเล่นน้ำที่สระน้ำ เมื่อครูกลับมารู้เรื่อง เข้าก็ตกใจและโกรธมากจึงดุด่าเหมาย เหมา ถึงแม้จะถูกดุด่า เหมาก็อ้างคำสอนในคัมภีร์ที่ครูเคยสอนมาได้กลับได้ ครูรู้ว่า ถ้าจะลงโทษเหมายด้วยการให้ท่องตำราหรือตอบข้อสอบนั้นไม่ได้ผลแน่

เพราะเหมายต้องทำได้หมด ครูจึงทำโทษโดยการให้เหมายมาต่อคำ และต่อกลอนกับครู แต่เหมายก็สามารถเอาชนะครูได้อีก ครูรู้สึกเสียหน้ามาก จึงบอกกับพ่อว่า ไม่สามารถสอนเหมายได้อีกแล้ว เมื่อพ่อทราบเรื่อง จึงโกรธมาก และกลับมาเยียนตีเหมาย เหมายถึงกับหนีออกจากบ้านไปหลบอยู่บนภูเขา ตอนนีเหมายหลงทางอยู่ 3 วันจึงกลับบ้านได้ ขณะนั้นเหมายอายุเพียง 8-9 ปี

ต่อมาพ่อส่งไปเรียนกับครูอีกคนหนึ่ง เป็นครูที่ขึ้นชื่อว่าดุมาก แต่ก็ยังรับมือกับเด็กฉลาดอย่างเหมายไม่ไหวเช่นกัน เหมามักจะตั้งคำถามซักถามครู จนครูจนปัญญาจะตอบได้ เพียงครึ่งปีครูคนใหม่ก็ขอส่งลูกศิษย์คืนให้ผู้เป็นพ่อ ขณะนั้นเหมายอายุ 11 ปี

เหมายได้รับการสั่งสอนคุณสมบัติที่ดีงามจากผู้เป็นแม่ คือ ความใจดี เอื้อเฟื้อ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และรักการใช้แรงงาน ขณะเดียวกันเหมายก็เป็นคนเข้มแข็ง กล้าต่อสู้ กล้าคัดค้าน ซึ่งอุปนิสัยนี้หล่อหลอมขึ้นจากการ ‘ต่อสู้’ กับพ่อผู้เข้มงวดกวดขันและชอบบังคับ ตัวอย่างเช่น ตอนเหมายอายุเพียง 15 ปี พ่อใช้วิธีคลุมถุงชนให้เหมายแต่งงานกับหญิงสาวที่มีอายุมากกว่า 4 ปี เหมาก็คัดค้านไม่ยอมปฏิบัติตามพ่อว่ายนน้ำในแม่น้ำแยงซี (ฉางเจียง)

ปี 1964 ช่วงที่เข้าเรียนในวิทยาลัยฝึกหัดครู เหมาเป็นนักศึกษาที่ขยันเรียนมาก และหมั่นฝึกฝนร่างกายอยู่เสมอ เหมามีความเชื่อว่า **มนุษย์เราควรมีอารยะ ในจิตใจ แต่ป่าเถื่อนกับร่างกาย หมายความว่า**

ใจและกายต้องพัฒนาไปพร้อมกันแต่มีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน วิธีการบำเพ็ญต่อร่างกายที่เหมาะสมคือ การว่ายน้ำในน้ำเย็นจัด ซึ่งเหมาะเห็นว่าเป็นการฝึกฝนความแข็งแกร่งของร่างกายที่ดีที่สุด และได้ถือปฏิบัติเช่นนี้เรื่อยมาจนวัยชรา

● บทนิพนธ์ของเหมา เจ๋อ ตง

เมื่อกล่าวถึงงานนิพนธ์ของเหมา เจ๋อ ตง (1893-1976) ส่วนใหญ่มักเป็นงานนิพนธ์ที่สะท้อนถึงแนวความคิด หรือความเป็นนักลัทธิมาร์ก นักปฏิวัติผู้ยึดอุดมการณ์สังคมนิยมขั้นสูง นักยุทธศาสตร์และนักทฤษฎี มีเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญา แนวคิดทางการเมือง ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการทหาร แนวทางการปกครองประเทศที่กลั่นกรองจากความคิดและความหวังของท่านประธานเหมา ในอันที่จะได้เห็นประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มุ่งไปสู่ทิศทางที่เป็นสังคมนิยมที่รุ่งโรจน์และเข้มแข็งงานนิพนธ์เด่นๆ ของเหมา เจ๋อ ตง อาทิ

‘จงก้าวเสื่อฮู่เก้อเจียจี้เตอะเฟินซี’ (วิเคราะห์ชนชั้นต่างๆ ในสังคมจีน) และ ‘หูหนันหนงหมินยฺนตั้งเข้าจาเป้าเก๊า’ (รายงานการสำรวจการเคลื่อนไหวของชาวนาในมณฑลหูหนัน) ซึ่งตีพิมพ์ในระหว่างฤดูหนาวของปี 1925 ถึงฤดูใบไม้ผลิ ปี 1927

เนื้อหาในเล่มแรกได้วิเคราะห์ให้เห็นฐานะและลักษณะของชนชั้นต่างๆ ของสังคมจีนในขณะนั้น ส่วนเล่มหลัง เป็นงานเขียนที่กล่าวถึง บทบาทและฐานะของชาวนาในสังคมจีน รวมถึงความสำคัญของปัญหาชาวนาในประเทศจีน

‘ซิงซิงจือหัว เซออีเหลียวหยวน’ (ฉบับแปลภาษาไทย ชื่อ ‘ลูกไฟน้อยๆ ไหม้ลามทุ่งได้’) ตีพิมพ์ราวปี 1928 กล่าวถึงพรรคคอมมิวนิสต์เมื่อครั้งเริ่มก่อตั้งกองทหาร และเริ่มตั้งฐานที่มั่น ณ จิ่งกังซัน เป็นงานเขียนที่เหมาวิเคราะห์ว่าการสะสมกำลังและใช้กลยุทธ์ ‘ชนบทล้อมเมือง’ ของกองทัพแดงในตอนนั้น จะสามารถนำชัยชนะมาสู่พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ในอนาคต และเป็นจริงอย่างที่เหมาคาด

โดยหลังจากนี้ 20 กว่าปี กองทัพแดง ก็สามารถเอาชนะเผด็จการเจียงไคเช็คได้

สามารถยึดอำนาจรัฐบาลได้ทั่วประเทศ

ปี 1930 เหมาเสนอแนวคิดคัดค้านลัทธิคัมภีร์ ออกมาในงานนิพนธ์เรื่อง ‘ผ่านดุษี่เป็นเป็นจู้อี’ ตีพิมพ์เมื่อพฤษภาคม ปี 1930 โดยคัดค้านผู้ที่เอาแต่อ้างอิงสิ่งที่บอกกล่าวอยู่ในหนังสือ โดยไม่สังเกตหรือพิจารณาจากความเป็นจริง ในงานนิพนธ์ชิ้นนี้มีวรรคทองของเหมาที่ว่า

‘ไม่มีการสำรวจ ก็ไม่มีสิทธิออกเสียง’

สนับสนุนให้ยึดความเป็นจริง และโจมตีคนที่เอาแต่พึ่งตำรา

‘จกั้วเกอมีงจันเจิงเตอะจันเลี้ยวเวินถี’ (ปัญหาทางยุทธศาสตร์ของสงครามปฏิวัติของจีน) เขียนเมื่อเดือนธันวาคม ปี 1936 กล่าวถึงปัญหาทางยุทธศาสตร์ และสงครามการปฏิวัติของจีน

ฤดูร้อนในปีถัดมา เหมาได้เสนองานนิพนธ์ชิ้นที่โด่งดังคือ

‘สื่อเจียนลุ่น’ (ว่าด้วยการปฏิบัติ) และ ‘เหมาตุนลุ่น’ (ว่าด้วยความขัดแย้ง) (ปี 1937) ‘สื่อ เจียน ลุ่น’ ว่าด้วยความสำคัญของการปฏิบัติ เมา

เสนอว่า การรับรู้ของคนเรา ต้องมาจากการปฏิบัติที่เป็นจริง ‘เหมา ตุน ลุ่น’ เป็นงานนิพนธ์แนวปรัชญาวิภาษวิธีวัตถุนิยมของลัทธิมาร์กซ์ กล่าวคือ การมองสรรพสิ่งมีสองด้านเสมอ เช่น ขาวและดำ ขึ้นบนและขึ้นล่าง จุดแข็งจุดอ่อน จุดดีจุดด้อย เป็นต้น

นอกจากนี้สรรพสิ่งยังต้องพัฒนาไม่หยุดนิ่ง ทั้งสองเล่มนี้เป็นงานนิพนธ์อมตะ ซึ่งสามารถนำมาอธิบายปัญหาทุกอย่างในโลก กลับกรองมาจากการศึกษาลัทธิมาร์กของเหมา มีความมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกพรรคฯ ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงมวลชนที่ก้าวหน้า ได้เข้าถึงแนวคิดที่สำคัญจากลัทธิมาร์กซ์

ช่วงสงครามต่อต้านญี่ปุ่น (ปี1937-1945) ตีพิมพ์ ‘ลุ่นฉือจี้จั้น’ (ว่าด้วยสงครามยืดเยื้อ) เป็นทฤษฎีว่าด้วยการทำสงครามยืดเยื้อ เพื่อเอาชนะศัตรูที่มีกำลังมากกว่า กล่าวถึงการทำสงครามจรยุทธ์กับญี่ปุ่น ประเทศเล็กๆ ที่ทำสงครามต่อสู้กับผู้รุกรานที่ใหญ่กว่า ก็ได้ศึกษางานชิ้นนี้ของเหมา

งานเขียนอีกชิ้นหนึ่งที่ออกมาระยะเวลาใกล้เคียงกัน ‘ซินหมินจู่จู่อี้ลุ่น’ กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการเมืองของจีน ภายหลังการยึดอำนาจรัฐและสร้างประเทศจีนใหม่แล้ว

ภายหลังสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี 1949 เหมาได้เสนองานเขียนออกมาเป็นระยะ ที่สำคัญ อาทิ ‘ลุ่นเหยินหมินหมินจู่จวนเจิ้ง’ กล่าวถึง แนวทางการเมืองของเหมาในการปกครองของจีน ที่จะให้อำนาจทั้งหมดและประชาธิปไตยแก่ประชาชน แต่จะเผด็จการต่อศัตรูของประชาชน ซึ่งเป็นนโยบายที่จีนใช้ภายหลังตั้งประเทศจีนใหม่แล้ว

นอกจากนี้ยังมี ‘ลุ่นสื่อต้ากวนซี’ ‘กวนอี่ว์เจ้งเซี่ยววู่หลี่เหยินหมินเนย์ปู้เหม่าตุนเตอะเวินถี้’ เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความขัดแย้งภายในหมู่ประชาชนจีนภายใต้ระบอบสังคมนิยม ตลอดจนเสนอท่าทีและวิธีการจัดการกับปัญหาที่ถูกต้อง ให้เห็นถึงธาตุแท้ของความขัดแย้ง 2 ชนิด คือ

ความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับศัตรูของประชาชน และความขัดแย้งในหมู่ประชาชนเอง บทนิพนธ์เล่มนี้ คีพิมพ์ในเดือนกุมภาพันธ์ 1957

• เหม่าทำให้จีนคืนจากหลับ •

หากให้ท่านหลับตานึกภาพจีนเมื่อ 30 ปีก่อน กับจีนในวันนี้ ท่านเห็นอะไรบ้าง

ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นประเทศเดียวกัน ที่ต่างเวลาเพียงแค่ชั่ว 3 ทศวรรษ ยังไม่ถึงชั่วอายุคนเสียด้วยซ้ำ ชาวจีนอาจเรียกตัวเอง และอาจถูกคนอื่นเรียก พวกเขาว่า **คอมมิวนิสต์** ซึ่งเป็นสิ่งที่เคยถูกปลุกฝังในหัวชาวไทยว่า เป็นยักษ์เป็นมาร เป็นสิ่งชั่วร้าย น่าหวาดกลัว และเป็นตัวการที่ทำให้หูดวิดจะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 3 เสียหลายต่อหลายครั้ง

คอมมิวนิสต์ได้กลายเป็น ลัทธิในการปกครองของจีนตั้งแต่ปี 2492

ทุกวันนี้จีนก็ยังคงเป็นคอมมิวนิสต์อยู่ และเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศเท่านั้น ที่ยังคงระบอบการเมืองการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ แต่จีนก็ยังคงรักษาความเป็นเจ้าเก่าอยู่ไม่เสื่อมคลาย